

NAGYVÁRAD

Előfizetési ár: Vidéken egy óra 40 lei.
Nagyváradon: egy óra 30 lei.

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR
Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly haza
(Szilágyi Dezse)-utca 6.

Egy kibukott képviselő tiltakozása a kamara ülésein

A kamara tegnapi ülésének egyik szeneciója volt az, hogy egy kibukott képviselő megjelent a Házban és protestált a megválasztott ellenfelének beszéde ellen. Az incidens Tripon Gábor krassói liberális képviselő beszéde, illetve beszédre való törekvése alatt történt.

Amikor a kamara tegnapi ülésén az alkotmányreformot kezdték tárgyalni, először Tripon Gábor többségi képviselő kért szót, de mielőtt beszélni kezdett volna, megjelent a teremben a nemzeti párti Voicu Nitescu, aki a választási harcokban Tripon ellenjelöltje volt és a következőt kiáltotta:

— Az igazi képviselő én vagyok. Elutasítom az urnákat. Engem választottak meg és magának nincsen joga, hogy itt beszéljen!

Az első pillanatban zavar támadt a képviselőházban. Mert nem voltak tisztában azzal, hogy Voicu Nitescut tényleg megválasztották-e vagy nem.

A rendfenntartó tisztviselők azonban megakadályozták, hogy folytassa Tripon ülésszékét, amikor megtudták, hogy nem képviselő és a kormánypárti képviselők segítségével az ellenzék padjaiból felemelkedve Nitescut és az ellenzék tiltakozása szepette kivitték a folyosóra, ahol az ellenzéki és kormánypárti képviselők tolongtak.

A tolongás közben a földre dobták. Erre az ellenzéki párt vezeterei kivontak a Házból.

Érdekes, hogy került a kamarába Nitescu. Tóth ellenzéki képviselővel beszélgetve jött be a képviselőházba, ahol beszélgetni kezdett Manolescu Strunga képviselővel és neki viccelve mondotta, eljött, hogy a választásom igazolásánál véleményem előadjam.

Manolescu Strunga nem tudta, hogy az igazolás szerepe a napirendengedte, hogy bemenjen. Ezt a tréfát Nitescu kihasználva, elérte, hogy protestált a kamara előtt ellenfelének, Tripon megválasztásának törvénytelen ségére.

Tripon nem tudta folytatni a beszédét, elhagyta a szószéket.

Az incidens után Stern Adolf dr. elmondta ezután szólásra, aki beszédében követeli, hogy a zsidó állampolgárok ne legyenek az alkotmányban érvényre jussanak, hanem foglalkozik Cuza antiszemita politikájával és főként a legutóbb lezajlott kolozsvári eseményekkel.

Florescu igazságügyminiszter közbeavatkozása alkalmán kijelenti, hogy a kolozsvári tüntetők és azok vezetői elnyerik az állami büntetésüket. Ez az intézkedés nemcsak a diákokra, hanem a tanárookra is vonatkozik.

Stern folytatja ezután beszédét és arra kéri a kormányt, hogy tartsa magára a kötelezőnek a békeszerződéseknek a kisebbségekre vonatkozó intézkedéseit. Salamonescu, a mentelmi bizottság elnöke olvassa fel ezután a bizottság határozatát, amely szerint Popovici Mihályt nem szabad napra, Marsiu Juszint husz napra és Grofsooreanut huszonöt napra tiltoták ki a ház üléseiről.

A tiltított képviselők adják elő erre védekezésüket.

Marsiu: Ez itt nem parlament, hanem liberális klub.

Erre a kijelentésre újabb botrány tört ki. A képviselők minden oldalon felugrálva helyeikről és kéri a Marsiu rendreutasítását. A zaj addig tart, míg Marsiu le nem ül.

Popovici Mihálynak kellene most védekezését előadnia, azonban nincs jelen. Helyette Lazar Aurél képviselő áll fel szószékre és kijelenti, hogy Popovici kizárása jogtalan, mert Popovici a teremben sem volt. Beszéde után azonnal eltávozott és így őt büntetni sem lehet.

A liberális oldalról nem engedik tovább beszélni, a zaj állandóan tart, mire az elnök, tekintettel arra, hogy éjjeli ülés lesz, fél nyolc órakor bezárja a mai ülést.

Bukarest, március 16. A szenátus mai ülését fél négy órakor nyitotta meg Ferechide elnök. A kormány részéről Vaitoianu, Banu és Cosma miniszterek voltak jelen.

Az elnök és miniszterelnöki előterjesztések után Tomoch Vazul besszarábiai kormányhü szenátor a liberális pártból kilépett besszarábiai csoportot bírálta és megállapította, hogy nem azok képviselik a besszarábiai nép akaratát.

Sorbare Vazul besszarábiai parasztpárti szenátor hevesen tiltakozott ez ellen, amiből éles szóváltás keletkezett. Ez volt az első eset, hogy a szenátusban botrányos szidalmak hangzottak el. Ugyanakkor egy többségi szenátor és egy karzati látogató között incidens tört ki. Miután az illetőt a karzatról kivezették, Tomoch szenátor folytatni akarta beszédét, de az ellenzék ebben meggátolta, majd a szenátus háznyagának közbelépése folytán rövid ideig folytathatta, mert szavai az üzből kitört lármában veszttek el.

A zaj lecsillapodása után Ferechide

elnök sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy a szenátusban ilyen szidalmak és jelenetek játszódhattak le.

Ezután Popescu papszenátor beszélt az alkotmányjavaslat mellett. A mikor az egyház érdekeiről beszélt, Hosszu Vazul gör. kath. püspök beleszólt a beszédbe. Ebből Hosszu és Ciorogariu püspökök, valamint Piemen érsek között, az egyházfejedelmek között a minapi ülésben lefolyt egyházi vitához hasonló vitatkozás fejlődött ki.

Bukarest, március 16. Ma délelőtt tizenegy órakor a szenátus tárgyaló helyiségében összegyűltek Erdély liberális párti szenátorai és képviselői. Az ülésen Popoviciu György Lugos szenátora elnökölt.

Az ülésen főként az erdélyi többségi képviselőknek az alkotmányjavaslattal szemben követendő magatartását beszélték meg s úgy határoztak, hogy az alkotmányjavaslatot minden körülmények között, minden huza-vona nélkül törvényerőre kell emelni.

Elhatározták még, hogy memorandummal fordulnak a kormányhoz, amelyben elítélik a fognak nyilatkozni arról az elenséges magatartásról, amelyet az ellenzéki képviselők a kormány ellen tanúsítanak s biztosítani fogják a kormányt a gazdaságukról és hűségükről. Egyben azonban fel fogják hívni a kormány figyelmét azokra az igazságtalanságokra, amelyek Erdély és Bánát népét a hatóságok részéről érik.

Moldovean szenátor még az erdélyi és bánáti erdők kisajátítása ügyében szólalt fel, míg Piso érsek ugyancsak kérte a kormány jelenlévő képviselőjét, hogy az erdélyi és bánáti hatóságok tulkapásai ellen vegyék védelembe a lakosságot. Mosoi tábornok megnyugtató válasza után az értekezlet véget ért.

Husvét előtt megindulnak a német—francia egyezkedő tárgyalások

Anglia vagy Amerika közvetít

A német sajtó még folyvást erősen foglalkozik a Buerben meggyilkolt francia tisztak ügyével. Saját nyomozásai során a Vossische Zeitung megállapítja, hogy eddig hat német polgárt ölték meg a tisztak meggyilkolásában való állítólagos részesség gyanúja miatt.

A német hatóságok minden fáradozása, hogy a rejtélyes ügyet földerítsék, hajótörést szenved, mert a francia hatóságok minden fölvilágosítást kereken megtagadnak a tisztak meggyilkolásáról illetőleg.

A párisi lapok élénken tárgyalják a német—francia tárgyalások megkezdésének lehetőségét. A Gaulois szerint a német—francia béketárgyalások egyre valószínűbb adottságával határozottan számolni kell.

Nem szabad csodálkozni azon sem, ha Páris, London, Róma és Berlin közt még egy hónap leforgása előtt megkezdődnek a tárgyalások. Kétségtelen, hogy Londonban erős mozgalom folyik az intervenció érdekében. A Nouvelle szerint a Ruhr-akció csak kudarcot és kiadásokat hozott Franciaországnak, sikert; semmit.

A németek gyűlése még erősödött és Angliával is lazult a francia barátság.

Hogy Franciaország a megszállás sok kárért regresszája magát: közvetlen és mielőbbi német-francia tárgyalásra lenne szükség.

Berlini jelentések megerősítik a francia lapok híreit. Ezek szerint

a közvetítő kísérletek nemcsak angol, de belga részről is folynak.

A belgaközvetítés főszereplője *Delacroix*.

Hir szerint Bonar Law — kiinduló pontul használván fel a brüsszeli konferenciát — két kérdést akar a német kormány elé terjeszteni. Először, hogy hajlandó-e a német kormány az Unio. Anglia, vagy valamely semleges nemzet javaslatait a Ruhr-konfliktus elintézésére elfogadni másodsor, hozzájárulna-e a német kormány egy gazdasági konferencia összehívására, mely véglegesen megállapítaná a német fizetések összegét és fizető eszközöket.

Francia körökben már nem zárnak el olyan mereven az angol közvetítés elől, mint tizenegy napja.

A konferencia eszméjét Berlinben aránylag elég kedvezően fogadják.

Londonban a jóvátételi bizottsággal összeköttetésben álló előkelő politikai személyiség bizonyosnak véli, hogy

husvét előtt feltétlen megindulnak Német- és Franciaország közt az egyezkedő tárgyalások.

Hughes államtitkár megkérdezte Franciaországtól, hogy nyitva áll-e az aító egy újabb német ajánlat átvételére. A franciák igennel válaszoltak, de hozzátették, hogy csak az esetre, ha az ajánlatok közvetlenül és nem közvetítő útján érkeznek.

Az angol minisztertanács foglalkozik azzal — a német kormánynak adandó tanáccsal, — hogy a berlini kormány terjessze közvetlen úton javaslatát a franciák elé. Az angol kormány maga is csak a közvetlen tárgyalásokat tartja célravezetőnek, mindazonáltal puhatolozik, hogy Franciaország vajon a Ruhr-megszállással tényleg pusztán a jóvátétel biztosítását célozza-e?

A német-francia közeledés eshetőségét az angol alsóház szimpátiával fogadta.

A telefon-befizetés új rendje

Értesítem a távbeszélő előfizetőket, hogy a bármely címen esedékes távbeszélő díjak kifizetésének eddig követelt módja felsőbb rendelkezés folytán megváltozott. Ezután ugyanis nem fog postai alkalmazott az előfizető lakásán megjelenni az esedékes díjak beszedése végett, hanem azokat az előfizetőnek kell a posta-utcai postahivatalban külön-célra felállított osztálynál (férfjaktól balra) befizetni.

A hó folyamán folytatott interurbán beszélgetések hitelezett díjai havonként esedékesek. Azon előfizető, ki interurbán óvadékának kétharmad részét a hó vége előtt felhasználta — telefonon megadott értesítésre — tartozását a hó folyamán is még pedig azonnal kifizetni tartozik, mert különben a további interurbán beszélgetések beszüntetése iránt fog intézkedés történni.

Az előfizetési díjak pedig f. évi április 1-től nem negyedévenként, hanem félévenként (ápr. 1-én és okt. 1-én) lesznek esedékesek — melyeket mindenkor az esedékes napjától számítva — 8 napon belül kell az elől említett osztálynál befizetni. A késedelem az állomás izolálásáig vonja maga után. Dirigentele officiaul: Lupu I. u.

Öt község földművesei földet követelnek

A Telegdi-birtok kisajátítása foglalkoztatta az élesdi agrárbizottságot. Ezt a birtokot még a kisajátítás előtt részletekben megvásárolták a birtok területén levő falvak földművesei. Öt község lakosai osztották szét egymás között a körülbelül 2000 holdas birtokot s az eladás kormányhatósági jóváhagyást nyert. Most az agrárbizottság kisajátította a birtokot s elvette a 200 földművestől a megvásárolt 10-10 hold földet. A földművesek a határozatot dr. Bleda László ügyvéd útján megfellebbezték, mert 100 holdig volt szabad földet vásárolni a földműveseknek az agrár-kisajátítás előtt s ők már be is rendezkedtek a kis birtokokon, amiket is kapogaszkoznak.

Új rendelet az idegenek ellenőrzésére

Az idegen állampolgárok fokozottabb ellenőrzésére ma az államrendőrség a következő kommunikét adta szigorú mihezértás végett. E rendelet tulajdonképp csak a szálláda tulajdonosoknak szól, akik ezek után nemcsak a rendőrségnek, hanem a sziguranának is kötelesek egy-egy bejelentőlapot készíteni a náluk megszállt idegen állampolgárokról.

A törvényekben és különböző megadott jogainknál fogva, valamint az idegenek ellenőrzésére vonatkozó szabályrendeletek alapján elrendeljük: az összes szállodások és szállásadó kocsmák-ot és azok, akik rendszeresen adnak bérbe bútorozott szobákat napi, heti, vagy havi időtartamra, valamint azok, akik ágyat adnak bérbe az utazók, illetve a bérlok összesítő lapjait kötelesek a mai naptól kezdve ugyanezen rendőrprefektúra idegen ellenőrző osztályához, val mint a Serviciul de Siguranához haladéktalanul betérjeszteni. Căta n a Aurél rendőrprefektus.

A nagyváradai ügyvédkongresszus

Április 10-14 közt tartják meg Nagyváradon az országos ügyvédkongresszust, amelyre az összes romániai ügyvédkamarák bejelentették részvételüket s a költségek fedezéséhez anyagi körülményeik szerint hozzájárultak.

Dr. Kiss Döme dékán távollétében dr. Bleda László vette át az ügyvédkongresszus rendelkezését. A kongresszuson napirendre kerülnek az ügyvédi törvény s az igazságszolgáltatás kérdései. Az ügyvédi törvény egységes magyarázata az előforduló hiányok pótlása s az igazságügyi szervezetre vonatkozó törvénytervezet kidolgozása szerepelnek a programon.

Az igazságügyi szervezeti törvény nem felel meg annak a követelménynek, hogy a bírák teljesen függetlenül hozhassák meg ítéletüket s a javaslatot ezért kell elfogulatlanul megbeszélni.

Az új ügyvédtörvény elrendeli, hogy állandó ügyvédi tanácsot kell alkotni, amelyet ez a kongresszus fog első ízben megválasztani. A múlt ügyvédi kongresszus, amely elfogadta az erdélyi kamaráknak az egységesítésre vonatkozó nézetét s telfogását, első lépés volt az igazságszolgáltatás egységesítéséhez s bizonyítéka annak, hogy a regátsbelli ügyvédek is belátták, hogy az igazságszolgáltatásnak a megjelölt úton kell hozzájárulni a haladáshoz s egységes erővel kell odahatni, hogy az új igazságügyi, főképp bírói szervezet megfelelően szabályoztassék. Foglalkozik tehát a kongresszus a külön bírói státussal s a bírák fizetésének kérdésével, mert igazságos és méltányos, hogy akik nagyrészen vállalkon viselik az

állampolgári nevelést igazságos ítéleteik anyagilag függetlennek legyenek s így hozzájáruljanak úgy az egyéni, mint a közmeveléséhez.

Dr. Kiss Döme, akit szenátusi kaja tart a fővárosban, pár nap múlva visszatér. Mint értesülünk, Florescu igazságügyminiszter ígéretet tett neki, hogy részt vesz az ügyvédkongresszuson. Min ügyvédi kamara delegációt küld a kongresszusra, amelynek tiszteletére díszelő lesz a színházban, Likmé opera előadást s valószínűleg hangversenyt is tart. Peter M. Julian prefektus s az állam törvényhatósági hivatalok vezetői megíték részvételüket s a vendégek elszállása zavart nem fog okozni.

A Katholikus Növédő utó kulturdélutánja és estély

A Katholikus Növédő március 1-én tartandó kulturdélutánja iránt óriási ardeklódás. Ugy az első művészi délután, a három Dante-előadás biztosíték arra, hogy az ötödik és hatodik kulturdélután — egyben utolsó is — szintén fényesen sikerüljön. Itt közöljük a művészi számsor összeállított műsort:

Március 19-én, délután 5 órakor:

1. Megnyitó, tartja Freyler Margit. Testvér, Lovich Ilonától, szavalja D. Bözke. 8. Székács. Műdal, éneklő és magát kíséri Patzko Elemér. 4. Beszél, I. nővér Temesvárról. 5. József, Lovich Ilonától, szavalja Szabó Erzsébet. 6. Muz. Pastoralis varieja, zongorán előadja C. lédy Emmy.

Március 20-án, este 8 órakor:

1. Megnyitó, tartja dr. Némethy Gy. 2. Schuman-terzett, éneklők Petroczy A.

A
g
á
l
y
a
r
a
b

Ez a páratlanul izgalmas kalandor dráma most új formában kerül bemutatásra: a korából 9 hatalmas felvételből áll, úgy, hogy az egész film látható. A Bazar regény nyomán készült izgalmas kalandor történet főszerepeit Paul Wegener, Lydia Saloman, Ernst Deutsch és Jakob Tiedtke játsszák, a lekitünőbb film művészek. — filmrendhivli hesszuságára való tekintettel az előadások pontosan kezdődnek. Az igazságos Dorian film szombat holnap lesz soron a Dorian Filmszínház.

HOLLOS tavaszi újdonságai megérkeztek

Erzsike, Kocsis Mária, 3. Mendelsohn.
Capriccio, zongorán elbádja Czeglédy
4. Bessél, Petra nővér, 5. Windsor
duettje, éneklők Kopasz Erzsike és
Margit, 6. Rachmann in off Pollicinell,
7. Serenata, éneklők Mayr Margit és dr
8. A zongora és énekszámok
9. A Patkó zeneiskola növendékei.
10. Adományokat köszönettel
az előadás.

Kötelező az áruk árjelzése kirakatokban s az üzletek belsejében

Az a hír terjedt el a kereskedelmi körökben, hogy a rendőrprefektúra életbe hárította a kirakatokban s az üzletek belsejében az árjelzésre vonatkozó rendeletet. Oláh Béla dr kamarai titkár ezt a megerősítette s a következőket mondta:

— A 2169. számú decret lege mindig nyben volt s Catana rendőrprefektúrnak végrehajtását újból elrendelte.

Az árjelzés a kirakatokban az árukon s az üzletekben jól látható helyen kötelező, még pedig románul és magyarul.

A rendőrség a rendelet végrehajtását előirizetti.

A kamara annak idején a rendelet törölését kérte s kérelméhez az országgyűlési és regáltbeli kamarák s a tanzai kamarai kongresszus is csatoltak. Erdeménve az volt az akciónak, hogy a miniszterium egy bizottságra bízta a törvénytervezet elkészítését, amelynek érdeképviseletek javasolták, hogy az árjelzés csak a taxative felsorolt árukra kötelező s a hivatalos kontroll s a spekulatív biráskodás töröltesse. Miután azonban a bizottság javaslata a régivel még rosszabb helyzetet teremtett volna, a javaslatot a kamarák bukaresti kongresszusa utasította s egy újabb bizottság kezdte az új törvényjavaslat elkészítéséhez. Esvártt módosítottak a végrehajtásnál, hogy az üzletekben való jegyzéskor a kamara kiküldötté is lehetett s a rendőrség az ellenőrzési célra a kamara kiküldöttét is köteles meghívni.

Tudvalevő, hogy Nagyváradon a Kereskedelmi Csarnok intervenciójára dr. János Jusztin prefektus felfüggesztette a kereskedőknél az állandó razzia és eltiltotta, hogy árdrágításért elírást csak a rendelőre indítsanak. Ez a rendelkezés a kereskedői körökben nagy megzavarást keltett. Készen is, hogy az árdrágítás hulláma a város összefüggésben a hatóságok rendszabállyal mert a törvények sen tudják a világgazdasági hullámmal szemben a drágulást akadályozni. A tapasztalat szerint a razzia zaklatásra is vezethetnek, kiküldötté, hogy a megélhetési viszonyok romlának. Kíváncos lett volna, ha a rendőrprefektus a rendelet kibocsátása előtt érintkezésbe lépett volna a kereskedelmi testületekkel. Meggyőződésünk, hogy ez a rendőrellenőrzés rövid ideig tartani, mert be fog bizonyosodni, hogy hatósági úton nem lehet oltást elővarázsolni. Mert ha lehetne, akkor ma is békebeli oltóság volna, hiszen a kényszerrendszabályokban sohasem hiány. Az ellenőrző razzia csak a kufárokat üldözhetik, ellenben a gyártók pénzkeresőkhöz nem lehet hozzáférni.

A rendelet 2969. számú 1919-ben kibocsátott decret lege-re hivatkozik és felhívja a kereskedőket a következők szerint betartására:

1. Az összes árukról számlának kell lenni, amely számla hitelesen felül legyen bélyegezve.

2. Minden árucikkre ki kell függeszteni a detail árat méter vagy kilónként, valamint az árua vonatkozó számla sorozatát.

Ez az utolsó szakasz fog legtöbb munkát adni a kereskedőknek, mert szinte elképzelhetetlen, hogy minden egyes darab árua rávezessék az árat, a vonatkozó számlaadatokat, mert akkor egy nagyobb üzletben most legalább két hétig fog tartani az áruk jelzése.

Különb a kereskedőknek minden felvilágosítást megad Hrior kapitány hivatali helyiségében, aki a hozzáférőknek előzékenyen áll rendelkezésére.

A budapesti egyetemi ifjuság tüntetése

Zichy János új pártot alakít

Budapestről jelentik: Az egyetemi ifjuság tegnap este a Petőfi-szobornál tartott ünnepély után zárt sorokban az Egyetem-térre vonult, ahol elhatározták, hogy a „Szózat” és „Nép” című lapok előtt demonstratív felvonulást rendeznek. A Köruton közel kétszáz főből álló csoport rendben felvonult s „Az Est” szerkesztősége előtt néhány fölkiáltással a lap ellen demonstráltak. A tovább vonuló csoportot a rendőrség széjelkardlapozta. Néhány sebesült maradt a tüntetés színhelyén.

A rendőrség itt az ifjuság három tagját letartóztatta és bekísérte. A történet hatása alatt a késő esti órákban az egyetemi diák-szervezetek vezetősége összeült s jegyzőkönyvet vettek fel, melyben felsorolják a rajtuk esett sérelmeket s elégtételt követelnek. Az ügynek valószínűleg folytatása lesz.

Budapestről jelenetik: Zichy János gróf új konzervatív pártot szándékozik létesíteni. Belevonná a pártönkivüli konzervatívokat, legitimistákat és Andrássy-pártiakat. Zichy pártalakításáról a sajtónak azt mondotta, hogy amióta uira a politikai tevékenység terére lépett, az a célja, hogy a nemzetgyűlésben szétszórta, de voltaképpen homogén gondolkodású elemeket, amelyek a tradicionális és nemzeti szellemű, polgári haladó politika aranyközépútján járnak, egyesítse.

Földes Imre kiállítása

Tágabb relációkban Földes Imre nevét frappáns plakátok tették kitűnő csengésűvé országsszerte. Az ötletes, elsőrendű művészember abban az időben fejlődött saját zsánerében mesterré, amikor a plakátkészítés Magyarországon is artiztikummá avansált a vásári hirdetésekben.

Földes Imre holnap, vasárnap nyitja meg tárlatát a Matula-féle Rákóczi-utí festékkereskedésben. A kiállítás azonban Földest nem közismert metierjében, a plakátban mutatja be, hanem mint nagyszerű figuralistát s zsánerfestőt. Földes Imre legmeghittebb hangulatainak dokumentuma ez a szép kiállítás, melyre eleve felhívjuk a közönség s a műbarátok figyelmét.

SZILÁGYI ERNŐ értesíti amélyentisztelt hölgyközönséget, hogy külföldi bevásárlási útjáról megérkezett és a női divat utolsó újdonságait hozta.

17 szombat

ROYAL CLUB

Percy lord kalandja a Royal Clubban c. regény nyomán 6 felvonásban.

Fiedr. Zellnik Bernh. Geotzke

A 7 és 9 óras előadások keretében:

Julietta és Luis

moderna tánckreációkat mutatnak be az

APOLLÓ MOZGÓSZÍNHÁZBAN.

FIGYELEM! A húsvéti idényre az összes üveg- és porcellán áruk kedvezményes árral kerülnek eladásra. :: ::

Deutsch K. I. R.-T.
 üveg és porcellán nagykereskedésében, Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 4. szám

Növekvő számok a városi budget kiadási oldalán

Kétszáz ezer leibe kerül az irodalmi adminisztráció — Felmúlloba a lúts

A tanács tegnap folytatta a budget teljes részleteinek megállapítását. A stagnáló plusszal szemben a kiadási oldal számadatai egyformán olyan merész emelkedést mutatnak, amely egyre kétségesebbé teszi az ez évi költségvetés egyensúlyozott felépítését.

A tanács egyforma figyelemmel veszi revízió alá az összes tételeket, amit lehet törölni és ahol lehet megpróbálják lefaragni a nélkülözhetetlen kiadások összegeit. A takarékosági alkalom azonban igen kevés, míg a dologi kiadásoknál az árak általános megdrágulása a budget tavalyi tételeihez képest 2—3—400 százalékos túlkidrást produkál. Így például az elmúlt esztendőben 68 000 leit vettek fel irodaszerekre, az idén 250 000 leit kontemplál a tanács eme számla fedezésére. A nyomtatványok a tavalyi 150 000 leis kiadással szemben ebben a költségvetésben 400 000 leivel szerepelnek. Könyvkötésre 45 000 leit, posta, bélyeg, távirat kiadásokra 1000 leit vettek föl.

Fűtésre az eddigi 274 ezer leivel szemben 515 000 lei szerepel a kiadások között, butorokra, felszerelésekre 15 000 leit, az irodahelyiségek tisztántartására (?) 10 000 leit, a városok kongresszusának tagsági díjára 4000, huszonhárom kocsi fizetésére 248 000, a szolgák ruházatára 27 000, mezőcsúzi fizetésekre 15 000 leit, utazási költségek fedezésére évi 100 000 leit irányoz elő a budget.

Mérsékelték a telefondíjakkal járó kiadásokat és tizenegy városi alkalmazott telefonját, főleg a házteléfonokat, leszerelik. Az eddigi 26 telefontal szemben 15 telefonelőfizetés marad a város terhére, amely 51000 lei évi kiadást jelent.

A budget részletes tárgyalását folytatja a tanács.

Ben Aroly Bey áldozata

Delejes álomba esett diák

A nagyvárad közönségnek bizonyára emlékeztetőben van még Ben Aroly Bey, aki több szuggeszciós estélyt rendezett a Katholikus Körben. A hatalmas termetű, nagyszakállu hipnotizőrnek Nagyváradon jelentős sikere volt és nyilvános előadásain nagyszámu közönség jelent meg. Ben Aroly Bey el kapcsolatban ma Becskerekéről misztikusan hangzó tudósítást kaptunk.

A híradás szerint Ben Aroly Bey néhány hónappal ezelőtt Becskereken is tartott estélyeket, amelyeken Drndarszky István, az ottani szerb gimnázium növendéke mindvégig résztvevett, sőt többször médiumnak is jelentkezett. A színpadon a hipnotizőr több sikerült szuggeszciót mutatott be és feltűnt, hogy a diák felülnön reagál a mester parancsaira. Az előadás után jóideig semmiféle utóhatás nem jelentkezett a diákon, néhány héttel ezelőtt azonban álomság vett erőt a fiun, aki etől a perctől kezdve felülnön furcsán viselkedett. Órákhosszat ült egy helyen mozdulatlanul és környezetének hozzáintézett kérdéseire nem is válaszolt. Míg ezelőtt csak órákhosszat tartott a trans, addig az utóbbi napokban csaknem állandóan mély álomba merült.

Hozzá tartozóinak rémületét még fokozta az is, hogy a diák a leghihetlenebb dolgokról beszélt. Egy napon például, mikor a család orvost hívott, még mielőtt az orvos belépett volna a szobába, Drndarszky folyékonyan elmondotta, hogy X. orvos van az előszobában, most veszi le a felöltőjét, stb. Más alkalommal pedig, míg az orvos a receptet írta, szótagolva elmondotta, hogy milyen orvosságot rendel.

A delejes álomban szenvedő diákot

orvosai tanácsára most Budapestre vitték, ahol az ideggyógyászati klinikán nyert elhelyezést.

Nagyváradon is eltiltották a Garszonleányt

Csütörtökön este két rendőrtiszt kíséretében C a t a n a Aurél rendőrprefektus megjelent több nagyvárad könyvkereskedésében s Victor Marguerittenek, a becsületrend tagja sorából nemrég törölt francia regényírónak legújabb magyarul is megjelent könyve, a Garszonleány iránt érdeklődött. A könyvből egyik kereskedésben több száz példányra akadtak. Valamennyi példányt elkobozták.

A rendőrség intézkedését egy miniszteri rendelettel indokolják, amit — úgy hiszik — a napokban már Bukarestben is foganatosítottak. A Garszonleányról, mely magyar fordításban „Lerbler kisasszony legényélete” címen volt forgalomban, nemrégiben a „Nagyvárad” is bő könyvismertetést közölt. Kétségtelen, hogy a regényben Margueritte jóval inkább tartotta szem előtt az idegizgató pikantériát, mint az irodalom szempontjait. Maga ez a körülmény azonban még nem indokolta volna teljesen a francia íróval szemben nálunk is tanúsított erőlyes fellépést.

A közérkölcökre hivatkozó rendelet igazi éle Marguerittenek a francia társadalmat ostromozó kíméletlen őszintesége ellen irányul. Ezt a leplezetlen őszinteséget büntette a becsületrend is Párisban, amikor tagjai sorából a Garszonleány miatt Margueritét kiközösítette.

Bukarestben ugyanazon rendelet alapján, mellyel Nagyváradon csütörtökön este a regényfoglalást véghez vitték, a Garszonleánynak ugy román, mint francia példányait szintén elkobozták.

Borbély-sztrájk

A férfiak csöppet sem irigylésre méltó teremtményei a természetnek. Erre a keserű gondolatra kétszeresen, százszorosan rádobban ma az ember: a férfié a mindennapi kenyér és a mindennapi borotválkozás gondja. Kenyergond. Már szinte mindegy a tülekedő áradatban, az hogy kenyere legyen az embernek, könnyven megszokik az ember s hova-tovább egyre több a levegőből élők száma. De borotválkozni? Borotválkozni, ezt csak muszáj, ezt nem lehet elbúlcélni, abbahagyni és elslemileskedni se lehet.

Szőrös szívvel lehet mozogni az emberek között, szőrös arccal társaságba menni, egyenesen sértésszámba megy. Kinek van ahhoz képe. Pedig most van. Hogy tegnap elkezdették a borbélyok a sztrájkot. A „műtermek”-ben már csak az ifjú munkások jelentek meg, kifent pengékkel ilyen fiatalon várták a halandót, akit boldogtalan sorsa karosszékkébe vezet. De aki mert, az nyert. Némely vendég nem-

csak szőr, ám bőr nélkül távozott el res viadal után, melyen egyelőre csak mesterek győztek. Nagyvárad utcáin nem borotválás, olyan arccal jár-kél, aki a macskákkal pajtáskodott.

Be kell fejezni a sztrájkot, a mesterek és a segédek egyaránt találják meg a ressték meg azt a kompromisszumot, amely alkalmas arra, hogy felvegyék a munkát. Azért, hogy a város, amit levett a bély-sztrájjal, újra visszanyerje galmas arculatát.

A fodrász-munkások delegációként tegnap délután irásos memorandumot hoztak be szerkesztőségü, melyben ismertetik a helyzetet. Ő százalékos béremelést követelnek s a legi 8 órai munkaidő helyett 10 órai kát ajánlanak fel. Kérik a borra való lését, amelyet elvben a legutóbbi koll szerződés megkötésekor már elfogadtak mesterek. A munkások követeléseit színiileg már igen rövidesen teljesítik már eddig is tiz munkaadó alá a kollektiv-szerződést. Ezek a követők Márton József, Schmarcz Mór, Lajos, Kraft Lajos, Hanga Sándor, Bvits Simon, özy. Medgyesi Károlyné logh Ferenc, Bánáti Márton, Váradi nan. Ezeknél a mestereknél teljes ünel folyik a munka.

Nagymennyiségű

**Acemot cipő
érkezett!**

dus választékban és legolcsó árban kapható Haas Lipót „nolrum” üzletében, Calea Reg Ferdinand (Rákóczi-ut) 5 sz.

Áradra csukott autó

naponta indul

Cukor Garage

Színház mögött. Telefon: 15.

Kusvétra!

legelegánsabb ruhákat készítt elsödrangu saját szöveteiből is

Schwartz

és Rosenfeld

url szabók, Biöthy Ödön-utca 29. sz.

Értesítés! Keksz, piskóta és teasütemény gyártmányaink minden cukorka, csomage és fűszer kereskedésben kaphatók.

Schwimmer és Társa

keksz, piskóta, teasütemény és csokoládé áru gyártó Oradea-Mare, Calea Viktória 52. Telefon 10-18

Tennis-ütők és Tennis-labdák
raktáron kaphatók és azonnal megrendelhetők

„HELLAS” sportfejlesztő és áruforgalmi r.-tfnál
Avram Janou (Kossuth)-utca 14. szám

VADAS JENU
Női divatruházat Rakóczi-ut 5.

Szövet különlegességek nagy mennyiségben érkeztek. Ugyintén finom fehérneműek, vászon, asztalnemű és papírcikkekben nagy választék. 489 Meglepető olcsó árak

A kiskereki-i lázadás

A jegyző ellen van a falu

Kolozsvárról jelentik: A hadbírószék reggel fél kilenc órakor vonult be a terembe és azonnal megkezdte a vádlottak kihallgatását.

Gedeon Mihály, a falu jegyzője, akit hivatali kötelességmulasztással vádol a katonai ügyészség, mert nem volt eléggé erélyes a felzárkóztatott és a bevonulást megtagadó lakossággal szemben, kijelenti, hogy az igazi áldozat voltaképpen ő mert a bevonulási rendelkezéseket részletesen kidoboltatta és legfeljebb a dobos részvétele okozta, hogy a lakosság nem értette meg a parancsot. A hangulat olyan izgatott volt, hogy én családommal együtt el akartam a faluból távozni, de nem kaptam szerkezet. Sokan haragudtak rám a faluban, mert szigorúan végrehajtottam a rendelkezéseket.

— Husz év óta szolgálak becsülettel uraim. — mondja a jegyző. — makulátlan életű, tisztességes ember voltam mindig és most azt kellett megérnem, hogy az életemre és becsületemre törnek.

— Miért haragudtak Önre a faluban?

— Kizárólag a hivatalos rendelkezések pontos betartása miatt. Mert lezártam a koreszmát, amikor felső parancs érkezett erre és este nyolc után senkit sem engedtem az utcán csavarogni. Nem a saját eszem után tettem ezt, de a rendelkezéseket, öreg tisztviselő, kénytelen voltam végrehajtani. Amikor aztán a vádlottakat letartóztatták és elvitték a faluból, mindenki az hitte, hogy az én művem ez és az emberek, akikért évtizedeken keresztül dolgoztam becsülettel, ellenségeim lettek. (Vádlott sir.) Még a lányomnak sem köszöntek az utcán.

Az elnök és Ciordáriu védő megállapítja, hogy a jegyző nem tudott románul és a rendelkezéseket csak fordításból ismerte.

Lényegtelen, beismerő és tagadó vallomások következnek. Érdekes, hogy a parasztok, akik egymást minden lehető módon mentik, ha a jegyzőről van szó, felmentve érzik magukat a szolidaritás kötelessége alól és szívesen vallanak a szerencsétlen jegyző ellen, aki „kabátos ember” és ezért szemmel láthatólag gyűlölik. Konez Sándor, Horváth Ferenc, Káka Dániel, Hermann József, Pap József, Horváth Sándor, Molnár Károly, Szilágyi József, Bátor Lajos, Kiss József, Pál József, Molnár Sándor és Szilágyi Gyula vádlottak majdnem kivétel nélkül a jegyző ellen vallanak, látszik, hogy abban a hitben vannak, hogy a jegyző már veszve van. A vádlottak kihallgatása után, a katonai büntető törvénykönyv értelmében a védők előadják pergátló kifogásaikat.

Majd Lázár János csendőrszakaszvezetőt hallgatták ki, aki részletesen ismertette az eseményeket és a vádlottak között felismeri Szilágyi Józsefet, Szilágyi Sándort, Bátor Gyulát és Szilágyi Eleket, akik részt vettek a csendőrökkel való dulakodásban.

A következő tanu Mészáros János községi bíró, aki elmondotta, hogy a behívási parancsot aláíratta a község házára hívott emberekkel. Ezeket felismeri a vádlottak között. Azt tanácsolta a vádlottaknak, hogy ha a tanító értesítést kap a jegyzőtől, úgy vonuljanak be. Ő is látta a község háza udvarán a dulakodást és észrevette, hogy egyesek a csendőrök fegyvereihez nyúltak.

Elnök: Kik fogták a csendőrök fegyverét?

Mészáros: Láttam Szilágyi Józsefet, Szilágyi Sándort, Szilágyi Eleket és Bátor Sándort. (Az ügyész megjegyzi, hogy a vizsgálat folyamán tanu 50 egyénről beszélt).

Mészáros: A vizsgálat folyamán 40 egyénről beszéltem, de megjegyeztem, hogy nagyrészt asszonyok és gyerekek, a dulakodástól távol állottak.

Elnök: Mondta-e az egyik vádlott, hogy a gyón kell ütni a csendőröket?

Mészáros: Ilyesmit nem hallottam, felszólításomra a legények visszaadták a csendőröknek fegyvereiket. Véleményem szerint már akkor a rend helyre is állott, úgy, hogy a csendőröknek nem volt szükségük segítségére. (A tárgyalás folyik.)

Két évvel meghosszabbítják a lakbérleti szerződéseket

A legutóbbi időben sok nyugtalan ságra adott alkalmat a lakbérleti szerződések ügye. Ion. T. Florescu igazságügy-miniszter erre vonatkozólag a következőket mondta a „Viitorul” munkatársának. — A bérlők nyugodtak lehetnek!

A lakbérleti szerződéseket 1923. április 23-tól két évre meghosszabbítjuk.

Az 1922. évi április 14-iki lakbérleti törvény módosításáról a következőket mondja a miniszter:

— A szerződésekre vonatkozólag módosított keretünk, hogy a háztulajdonosok és a lakók is meg legyenek elégedve. Ezért úgy intézkedünk, hogy tekintettel leszünk a lakásbérlő anyagi viszonyaira.

Ezért egyesek azon a nézeten vannak, hogy a konjunktúra következtében meg gazdagodottak lakbérlet a bíróság állapítsa meg.

Szó van arról is, hogy kötelezzék azon bérlőket, akik lakásuk egy részét albérletbe adják ki, hogy a bér egy részét a háztulajdonos szedhesse be, mert nem jogos az, hogy a főbérlő a háztulajdonos megkárosításával magas hasznót kapjon.

Árvizek Magyarországon

A regátban is több falut elöntött a víz

Budapestről jelentik: A Tisza környéki tavak erősen megduzzadtak. A víz az országutat elérte és állandóan emelkedik. Ujszeged egyes részei és a szőregi határ víz alá kerültek. A Hunyadi-tér, a Kormayos, Hajnal, Móri, Nemes, Takács és Remény-utcán, valamint a Kolozsvári-téren félméteres a víz. A Móri-utcában egy ház összeomlott és két gyermeket temetett romjai alá. Makón eddig tíz ház dőlt össze. Nyolcvan házra tehető azok a házak, melyek összedüléssel fenyegetnek. A mentés állandóan folyamatban van. Az őszi vetés teljesen tönkrement.

Bukarestből jelentik: A Zsil-folyó áradása folytán Craiova környéke, mintegy 10 kilométeres körzetben víz alá került. Az árvíz számos falut elöntött és sok emberélet áldozata van. Craiova mélyebb részein a munkásházak teljesen víz alá kerültek és éjjel-nappal folynak a mentési munkálatok. Az áradás tartama alatt a Simplon Brassón keresztül közlekedik.

Celesőbb mint bárhol

frissen érkezett

Michelin Cable

autogummik eredeti gyártásban minden méretben. — Ugyanott könnyű benzín és olaj kapható.

ANDRISKA ÉS ROSENBAUM

Str. Calvin (Ritók Zsigmond-u.) 15. Telefon 209. Telefon 209

NAP- és ESŐERNYŐT

minden kivételben készít:

Első Erdélyi Ernyő-IPAR

Rosenberg Testvérek

Nagyvárad, Zöldfa-utca 8

Kérjen árajánlatot

UJDONSÁGOK

* A megyei árvaszék átvétele. A megyei árvaszék államosítása április elsején befejezést nyer. Az igazságügy-miniszter, akinek hatáskörébe kerül elsejétől az árvaszék, tegnap rendeletben felvilágosítást kért a berendezés és a tisztviselői létszám felől, hogy az átvétel gyorsan keresztül vihető legyen.

* Elfogadták a kolozsvári prefektus lemondását. Kolozsvárról jelentik: Tegnap távirat érkezett a kolozsvári prefekturára, amelyben a belügyminiszter közli, hogy Methes Péter lemondását a király elfogadta és ideiglenes helyetteséül a kormány Stefanescu Alexandru közigazgatási felügyelőt delegálta az új prefektus kinevezéséig. Ugyancsak egy más táviratban a belügyminiszter közli, hogy Pop polgármestert visszahelyezi a város élére.

* Vasutasok a prémiumok csökkentése ellen. Kolozsvárról jelentik: Itteni vasutasok körében nagy az elégedetlenség a prémiumok csökkentése miatt, mivel a vasutasok existenciájukat látják veszélyeztetve. Elhatározták, hogy küldöttséggel keresik fel Hosszu János C. F. R. üzletvezetőt és memorandumban fogják kérni az eddigi állapotok visszaállítását.

* Az adóhivatal felhívása. Az oradea-marei Adminisztatia financiara (pénzügyigazgatóság) tudomására hozza az összes nyilvános látványossági és szórakozási helyiségek tulajdonosainak, kik belépti jegyeket nem használnak, hogy f. évi március hó 20-ig kötelesek ezen Adminisztatia financiarához egy nyilatkozatot (Declara-tiot) beadni, melyben kimutatva legyen: 1. A tulajdonos (vállalkozó) neve. 2. A látványosság neve. 3. Utca és házszám, ahol működik. 4. Állandó vagy időközi. 5. Milyen osztályba van a bizottság által a forgasztási adót illetőleg osztályozva (I., II., III. oszt.) 6. Házbér és a napi kiadásai és azon esetben, ha már látványossági adóval meg volt róva 1922—1923. évre, milyen összeget fizetett. Mindazok, akik a meghatározott időre nem adják be a nyilatkozatokat, azoknak a bizottság hivatalból állapítja meg az adóösszeget és a kihágási eljárás meg fogja indítani.

* A Lakásbérlők Szövetsége ezuttal ismét értesíti a bérlő társadalmat, hogy f. hó 18-án d. e. fél 11 órakor tartja az évi rendes közgyűlést a városháza közgyűlési termében a már közölt tárgysorozattal. Figyelmezteti tagjait, hogy tagsági igazolványukat a közgyűlésre magukkal hozzák, mert ott az igazolvánnyal bírók szavazhatnak és szólalhatnak fel.

* Mennyit ér ma egy téglagyár? Dr. Jakab Ernő érmihályfalvai ügyvéd 1912-ben Szabó Antal érmihályfalvai téglagyárára opciót szerzett 130.000 korona vételárban és kijelentette, hogy a berendezéssel együtt vállalja az összes terheket. Ennek a feltételnek dr. Jakab Ernő eleget tett dr. Váradi Ödön ügyvéd által, hogy a téglagyárat Szabó adja át. A nagyváradi törvényszék Virányi tanácsa előtt a téglagyár tulajdonosának képviselőjében dr. Stern Bertalan előterjesztette, hogy a tíz évvel ezelőtt adott opció óta a gazdasági viszonyok megváltoztak s a téglagyár ma 650.000 lelt ér, nem lehet tehát a 130.000 korona értéket fenntartani. A bíróság a két peres felet hallgatja meg az eladás körülményeiről.

* Új ügyvéd. A nagyváradi Ügyvédi Kamara bejegyezte Kapéry Sándor dr. nagyszalontai ügyvédet az ügyvédek közé.

* Meghalt a győri ágyugyár volt parancsnoka. Hoffmann Hugó tábornok, a győri ágyugyár volt parancsnoka, tegnap Budapesten hirtelen elhunyt. A tábornok nagy idején igen fontos szerepet töltött be az osztrák-magyar hadsereg fejlesztése körül. Nagyváradra privát értesítés hozza Hoffmann tábornok halálát.

híret. Hoffmann Hugót közeli rokonság fűzte a nagyváradai Frankó-családhoz.

* **Magyar-cseh határmegállapítás a Népszövetségi tanács előtt.** Párisból jelentik: A népszövetségi tanács legközelebbi ülése április 10-én lesz. Többek között a Magyarország és Csehország közti határmegállapítás kérdése is szerepelni fog a tárgysorozaton.

* **Esküvő.** Darvas Magdus és Ripner Márton folyó hó 18-án, vasárnap délután 3 órakor tartják esküvőjüket Arany János-utca 4. szám alatt, melyre rokonait, barátait és ismerőseiket tisztelettel meghívják. (Minden külön értesítés helyett.)

* **A klasszikus erotikus estélyt a cenzura és a rendőrség a ma tartott főpróbán engedélyezte, de közbejött technikai akadályok miatt az előadás szerdán, a meghívón jelzett időben lesz.**

* **Iskolai értesítés.** A liceul „Emanuil Gojdu” magyar szekcióján párhuzamosítatván a II. és III. osztály is, értesítjük azon tanulókat, akik ezen osztályokba beiratkozni nem tudtak, hogy felvételük végett mielőbb jelentkezzenek az igazgatóságnál a délutáni órákban. Egyben a premonitri főgimnázium volt magántanulóinak a tudomására hozzuk, hogy a feltananyagból teendő írásbeli vizsgálatok f. hó 26. 27. és 28. napjain fognak megtartatni. Mindazok a magántanulók, akik e vizsgálatokra elő akarnak állani, legkésőbb f. hó 23-ig iratkozzanak be. Akik ez ideig nem fognak jelentkezni, a f. iskolai évben többé már nem lesznek vizsgálatra bocsáthatók. Oradea-Mare, la 16. Martie 1923. Directiunea liceului „Emanuil Gojdu” din Ioan s. k.

* **Nagy földrengés Szerajevóban.** A nápolyi obszervatórium készülékei tegnap reggel erős földrengést jeleztek, körülbelül ötszáz kilométeres távolságból. Csakhamar kiderült, hogy a földrengés fészke Szerajevó körül volt s magában Szerajevóban is nagy károkat okozott. A földrengést mérsékeltebben Belgrádban, Mostárban és Raguzában is érezték.

* **Kovács, kerékgyártó és nyerges iparosok gyűlése.** Felkérjük az Ipartestület kötelékébe tartozó összes kovács, kerékgyártó és nyerges iparosokat, hogy f. hó 18-án, azaz vasárnap délután 3 órakor szakosztályi közgyűlésre az Ipartestület helyiségében teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* **Ingyen szerelem** címmel ma este egy nagyszerű detektív bohózatot játszik a Bonbonniere kitűnő együttese. A főszerepet, egy magánnyomozót maga a szerző, Tábori Emil játszik és több mint egy órán át tartja derűtségekben a közönséget. A teljesen új ének és táncszámok, valamint Szőke Szakáll, Intrebán című kis bohózata Zöldivel a főszerepben egészíti ki a nagyszerű műsort, mely pont fél 9 órakor kezdődik.

* **Értesítés.** Értesítjük hűveinket, hogy folyó hó 17-én, szombatn reggel Ruff Emánuel főkantort teljes énekkarával Körs-utca 18. sz. alatt levő templomunkban fogja az istentiszteletet tartani. Reggeli ima kezdete fél 8 órakor.

* **A Népkyhja céljaira** özv. Deutsch Ferencné Meizner Márkusné elhalálása alkalmából koszorúmegváltásként 100 leit adományozott, mely adományért hálás köszönetet mond az elnökség.

* **Brutális férj.** Csütörtök délután a szatmári vonattal Nagyváradra érkezett Szücs Lajos szatmári postaaltiszt felesége három éves leánykájával és megszállt a Metropolban. Éjszaka a szomszédok az asszony zokogására lettek figyelmesek és bementek hozzá. Az asszony elmondta, hogy férje elől menekült, mert félt, hogy agyonveri, így is rettenetesen összeverte. Az asszony teste csupa kék folt volt a súlyos botütésektől. Az öthónapos áldott állapotban levő szegény asszonyt kicsi leányával együtt a mentők a szülészetre szállították, ahol azonnal kezelésbe vették. A rendőrség a brutális férj ellen megindította az eljárást.

litották, ahol azonnal kezelésbe vették. A rendőrség a brutális férj ellen megindította az eljárást.

* **Zongora-hangolást** szakszerűen és lelkiismeretesen elvállal Schwartz Dezső Szacsavay-utca 73. sz. a., a nagyvárad zeneiskolák hangolója. Vidékre is elmegy. Cím leadható a Hegedüs Hirlapirodába.

* **Manu alezredes és Pinter Böske** a ma megjelenő Ördög legnagyobb szenzációja, ezenkívül az alábbi érdekes cikket közli: Találkoztam a Meiselsal. Meisels a szökésről. Hivatalnokleányok sorsa. Nagyvárad szerelmi vásár III. Befejező közlemény. A Csillagváros szenzációja. Magánforgalom a külvárosi garniban. Grafologiai jelentés Tolnai Andornak küldött szerelmes levélre. Egy reklámnélküli festő. Földes Imre kiállítása szász nélkül. A perdöntő csók. Aszfaltbetyárok praktikája. Ördög kabaré. Ördög pirulák. Szerkesztői posta. Egyes szám ára 5 lei. Kapható minden hirlapárusnál.

* **Az amerikai konzulátusnak** 1923. március 6-án közölt leirata alapján közöljük üzletfeleinkkel, hogy a konzulátus olyan Affidavidot (bevándorlási engedély) is elfogad regisztrálás végett, amelyn az amerikai közigazgatás aláírása nincsen hitelesítve az amerikai törvényszéki hivatal (Clerk of Court) által. Tehát ezen legújabb rendelkezés értelmében a bevándorlási engedélyek érvényessége tekintetében semminemű változás nincsen. Ezért kérjük üzletfeleinket, hogy összes okmányait, melyek erdélyi jogtanácsosunknak dr. Gáspár Miksa (Str. Nicolae Jorga No. 19.) mielőbb átszolgáltatni szíveskedjenek, hogy azok alapján a regisztrálási számot mielőbb elnyerhessék. N. Brück & Comp. Bukarest, a White Star Line, Red. Star Line és American Line romániai főügynöksége.

* **Hová lett a 90.000 lei?** Ilyen címen megírtuk a napokban, hogy az Industria Romana de Petrol a koronabeváltáskor letétbe helyezte a Bihoreana pénzügyintézetnél kilencven ezer leit, amelyet a Bihoreana nem akart kifizetni. Az elmaradt hasznért az iparvállalat beperelte a Bihoreanát. Most annak a közlésére kértek fel bennünket a Bihoreana igazgatósága részéről, hogy Dumitrescu nevű úr letétbe helyezett az intézetnél a korona-beváltás utolsó napján 90 ezer leit, azzal, hogy Harstein nevű mérnök fog majd a pénzért jelentkezni. Harstein mérnök pár hét múlva meg is jelent és az intézet folyószámla osztályánál kereste a pénzt, ahol nem is tudtak róla. Ujból pár hét múlva jött el a Bihoreana elismervényével a mérnök s akkor megfelelő igazolás után ki is adták a 90.000 leit. A Bihoreana tehát bankszerűen járt el s a bíróság előtt is igazolni fogják, hogy a késedelmes kifizetésért az intézetet nem terheli felelősség.

Arca, keze a hidegtől többé ki nem pállik,
Mert az ellen Kaiser-Borax biztosan bevállik.

* **Adakozás.** Az izr. fiúvárváznak Aczél Károly neje és gyermekei szerencsés felgyógyulása alkalmából Kecskeméti Margit-alapra 300 leit, György József 100, Takács Nándor Takács Nándorné-alapra 500, Steiner M. Albertné Steiner Edgár alapra 250, Grünstein Sámuel fia Székely Lajos halála évfordulója alkalmából 100 leit; a Zsidó Aggokházának Jónás Andor 100, György József 100, Goldberger Lajosné 50, Grünstein Sámuel fia Székely Lajos elhunytá alkalmából 100, Gerő Mórné 20 leit adakoztak, továbbá természetbeni adományokat küldtek Mautner Józsefné, Winkler Sománé, mely adományokért ezuttal köszönetet mond a jótékony intézmények vezetősége.

* **Pénzvilág közgazdasági folyóirat** ma megjelent számából kiemeljük a bel- és külföldi pénz és árupiac hullámzásait feltűnítő statisztikát, továbbá egy érdekes ítéletábrái határozatot a bank és ügyfél közötti jogviszonyról. Alapos mérlegkritikai rovatot közöl még a lap és egyéb a

közgazdasági világot érdeklő élelnek és színes eseménysorozat. A folyóirat a mai számtól kezdve hetenként jelenik meg és főszerkesztőként dr. Oláh Béla kereskedelmi és iparkamarai főtitkár, a jeles szakíró jegyzi a lapot.

* **Manometer! (feszítő) hiteles javítását, telefonfelszerelést! mérleg és minden egyéb műszerész és e szakba vágó munkát, javításokat olcsón eszközöl Rajz Andor elektro és precízió mechanikus. Teleki-utca 16. szám.**

* **Szépséghibáit tökéletesen eltávolíthatja, archajakat, szeplőt, szemölcsöt végleg utónyomok nélkül D. Sternberg Helén kozmetikai intézetében Bémer-tér 3. I. emeleten.**

LEGUJABB

A szenátus első olvasásában megszavazta az új alkotmányt

Vajda Sándor tiltakozik

Bukarest, március 16. A szenátus mai ülésén Florescu igazságügyminiszter a pénzbírság felemeléséről szóló törvényjavaslatot terjeszti be. Ezután folytatják az alkotmányreform vitáját. A muzulmán nép nevében Mehmed Feni deklarációt olvas fel, támadja az ellenzék és a mohamedán egyház képviselőinek helyet kér a szenátusban. Ezután első olvasásban megszavazták az alkotmányreformot. Balázs Ernő székely szenátor rámutat arra, hogy az alkotmányreform megakarja a kisebbségeket fosztani jogaitól. Egységes elbárást követel a kisebbségek részére is. Vaszkó bukovinai az új alkotmánytól az anyaországgal való egyesülés legitimálását várja. Támadja Flondort, akinek szerinte nincs joga Bukovina nevében felszólalni.

Bukarest, március 16. A kamara mai ülésén Madgearu a jegyzőkönyv felolvasása után a szövekre indult, hogy a tegnap éjjeli ülésen megakadályozott republikánus elmondja. Elnök most sem adja meg neki a szót, mire az ellenzék nagy zajban tör ki. Madgearu beszélni kezd, mire a guestor eltávolítja a szövekről. Mind ez az ellenzék nagy lármája között történik. A zaj csak akkor csillapodik, amikor váratlanul megjelenik a teremben Vajda Voevod Sándor, akit az ellenzék percekig tartó ünneplésben részesít. Vajda azonnal szólásra jelentkezik és kijelenti, hogy nem ismeri el ennek a parlamentnek törvényességét. Figyelmeztet arra az atmoszférára, amely az egész országot betölti az alkotmányreform megszavazásának kísérlete miatt és a következményekért a kormányra hárítja felelősséget. Marzescu miniszter válaszolni akar Vajdának, mire az ellenzék újabb óriási zajban tör ki, mire az elnök az ülést felfüggeszti.

Tőzsdei Jelentések

Zürich, március 16. Nyitás: Berlin 250, Newyork 537 fél, London 2519, Páris 3375, Milánó 2585, Prága 1595. Budapest 0.16 fél, Bukarest —, Bécs 0.0075. Varsó 00.112 fél.

Bukarest, március 16. Zárlat. Devizák: Páris 1328, London 1020, Newyork 219, Róma 1042, Zürich 41, Prága 658, Bécs 31, Berlin 112, Budapest 7 fél.

Valuták: Márka 155, leva 127, font 1027, francia 1375, svájci 41 fél, lira 1020, dinár 210, dollár 218, osztrák 30 fél, magyar 6 fél, szokol 620.

Rudapest, március 16. Zárlat. A Devizaközpont hivatalos árfolyamai: Amsterdam 1260—13, Belgrád 3255—345, Berlin 15—17, Bukarest 145—1550, London 14.975—15.375, Milánó 154—160, Newyork 3200—3275, Páris 200—210, Prága 95—99,

Varsó 7—8, Bécs 445—465, Zürich 595—60, Napoleon 11.900.

Zürich, március 16. Zárlat: Berlin 0.258, Amsterdam 21.175, Nework 53.737, London 2518, Páris 3350, Milanó 2585, Bécs 1595, Budapest 0.16 egynyelvű, Belgrád 550, Bukarest —, Varsó 00.113, Pecs 0.0074 háromnegyed, bélvégzett 0075.

Budapest, március 16. A budapesti télapirtózsde záratai: Magy. Hitel 3.250, Osztrák 5175, Angol-Magy. 5000, Iszámító 5950, Agrár 1100, Magy.-Olasz 100, Hazai 8400, Salgó 128.500, Rima 1.000, Közuti 1330, Déliv. 14.000, Államv. 4.500, Hermes 2950, Forgalmib. 1650, Borsod. 59.000, Bosnák 2800, M. Ált. Tak. 11.000, Hazai Tak. 80.000, Borsod-Mis. M. 22.500, Concordia 10.800, Első budp. gzm. 50.000, Gizella gzm. 8150, Hungária 850, Beocsini 170.000, Eszék-magy. 84.000, Ist. Szász. 84.000, Felsőmagyarkoh. 8.000, Drasche 47.000, Mútrágya 65.500, Magnezit 26.300, Magnezit 360.000, Ált. Sz. 351.000, Urikány 205.000, Adria 7.000, Atlantica 17.500, Levante 145.000, Tösz. 24.000, Csák 6650, Fegyver 310.000, Ganz-Danub. 2.800.000, Ganz-Vill. 380.000, Ing. 56.000, Lipták 5500, Schlick 21.500, Gztr. légsz. 39.000, Baróti 3500, Guttmann 2.500, Klotild 13.000, Magy. cukor 480.000, Termelő 68.000, Gummi 38.250, Magyarv. 0.500, M.-Vásárh. petr. 9000, Nasici 20.000, Neuschloss 1600, Ofa 420, Olaj 1900, Slavónia 5925, Karton 38.250, An. alb. 10.500, Teudloff 18.500, Egv. fa 1250, Körner 6650, Lignum 9300, Zabolai 27.500, Gy. Tak 6000, Papir 6400, Boni 33.500, Balomsoky 3325, Rézb. 12.250, Földhitel 0.500, Merkurb. 1225, Merkufa 1900, Vik. aria 73.000, Ocean 13.000, Koburg 13.500, Globus 5300, Danica 16.500, Belvárosi 3000, Györfy 2100, Flóra 32.500, Borsodi szén 0.000, Mútrágya 65.500.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szombat d. u.: Aladár nem számár, gyermek-bemutató, mérsékelt helyárral.
Szombat este: Nebántsvirág, Hajdu Erzs. fellépéssel, bérleten kívül, premier helyárral.
Vasárnap délután: Cseregyerekek.
Vasárnap este: Tatárjárás.
Hétfő: Az új rokon, bérleten kívül.
A hét összes előadására a jegyeket meg lehet venni a színházi pénztárnál.

Új rokon

(Bemutató előadás.)

Csathó Kálmán tegnap bemutatott színdarabja: dramatizált regény, még pedig tipikusan Csathó-regény, mely egy magyar nemesi udvarházak becsületes konzervatívizmusát, kissé ódon, de érdekes és meleg levegőjét hozza elénk a múltbéli és találó megfigyelésekkel. Eppenséggel nem komplikált munka az új rokon, szerzője nem is dolgozik differenciáltabb eszközökkel, inkább kedves mulattató millió-rajz, a régi polgári világelfogásak és a modern életáramlatnak kontraszt-képe. A tulajdonképpeni gerince, vezetővonala a darabnak, hogy mekkora változást, érdekes kavarodást teremt a vidéki, falusi környezetben, nyugodt és tempós temperamentumu és gondolkodásu emberek között egy nagyvilági nevelésű nő: kissé hisztériára hajló, fantaszta, kacérkodó, de végeredményében megérett leány: az új rokon. Pompás helyzetek alakulnak ki ebből és a közönség mindvégig nagyzerően mulatott. Egyébként lendítette a darabot a kitűnő előadás. Nagyszerű és karakterisztikus alakot formált Pogány Janka, Körösy Juci, Kiss Gyuláné és Benes Ilona. Vezető szerepben üde, színes és temperamentumos volt Jósika Mici, aki meglepő finomsággal énekelte a második felvonásban Várady Aladárnak két gyönyörű új dalát. Diszkrét és melegen őszinte volt G. Polgár Mariska, rokonszenves Kecskés Il. A férfiak közül Stoll kitűnő alakítást nyújtott, Tóth Elek és Kiss Gyula pedig a szokott jók voltak. A közönség meleg szimpátiával fogadta a különben elsőrangban beállított darabot.

— Cseregyerekek Gül baba helyett. Pintér Böske betegsége miatt a vasárnap délutánra hirdetett Gül baba helyett Farkas Imre kedves operettje. A Cseregyerekek kerül színre Tolnaival, Gróffal, Kovács Katóval, Erényivel, Benessel, Dakával, Stollal, Perényivel és Galambossal a főszerepekben.

— Aladár nem számár. Ma lesz a bemutató előadása e kedves, táncos gyermekdarabnak, melynek főszerepeit az operettgyűjtés kiválói játsszák. Az Aladár nem számár mérsékelt helyárral kerül színre fél 4 órai kezdettel.

— Nebántsvirág. Ma Hajdu Erzs. első fellépésével kerül színre a Nebántsvirág bérleten kívül premier helyárral. Az operett többi szerepeit Pogány, Daka, Harsányi, Stoll, Madas, Tolnai, Pattantyus játsszák.

— Offenbach helyett Tatárjárás. A vasárnap este hirdetett Offenbach előadása Pintér Böske betegsége miatt elmarad, helyette a Tatárjárás kerül színre Hajdu Erzs. színpadi szerepében és Tolnaival Lőrenthei szerepében. A hétfő este hirdetett Tatárjárás helyett az új rokon megy bérleten kívül előadásban. A hétfő este váltott jegyek árát a pénztár visszaváltja. A vasárnap esti Offenbach előadására váltott jegyek a Tatárjárás előadására érvényesek.

— Új rokon. Hétfőn este bérleten kívül az új rokon, e nagyszerű vígjáték kerül színre, rendes helyárral mellett a Tatárjárás helyett. A hétfőre váltott jegyek árát a pénztár becseréli vagy kívánatra visszafizeti.

NYILTER

Felhívás

Egyik vevőnk megbízásából felhívjuk Andriaka János Tim r. uca 11. szám a. a. t. fűszerüz. elnök. esetleges fellezár, hogy a következő elnök 8 napon belül tenát folyó hó 18-ig bejelenteni annak a inkább el ne mulla szan, mert vevőnk későbbi bejelentést figyelmebe nem vesz.

Benedek és Társa
Pável-u. 3.

MOZI

— „A gályarab“ Dorian Filmszínház. Balzac hatalmas fantáziája tudott csak ilyen szörnyű, izgalmas, a hihetlennel határos kalandtörténetet kitalálni. És csak Wegener páratlan művészete képes arra, hogy Collin ur számtalan átalakulását, — gályarabtól püspökig — elhitesse a nézővel. A rendkívüli izgalmas, monumentális Dorian-film már csak ma és holnap látható a Dorian Filmszínházban.

— „Royal Club“ Apolló mozgószínház. „Percy lord kalandja a Royal Clubban“ című regény nyomán készült filmszerű kerül színre szombat, vasárnap és hétfőn az Apolló mozgószínházban. A főszerepeket Friedrich Zellnik, Bernhard Geotzke és Fritz Schulze játsszák, mind olyan nevek tehát, amelyek a német film-művészetnek régtől fogva a legjobb erői. A film maga tele van a legszebb és legbravurosabb jelenetekkel. Szombaton és hétfőn a 7 és 9 órás előadások keretében Julietta és Louis táncművészek lépnek fel még. A táncoktató nagy sikerét előre meg lehetett jósolni, mert ez a duett Budapesten és Bécsben két-két hónapon át váltotta ki sok ezer főnyi közönség viharos tetszését.

— A katolikus kör moziban vasárnap, március 18-án 3 és fél 6 órakor Jókai Mór regénye után Corvin-filmre írt „A fehér rózsza“ című napkeleti legenda 6 felvonásban kerül előadásra. Március 25-én pedig felkérésünk folytán a Kath. Legényegylet műkedvelő gárdájának előadásában a „Jairus leánya“ című 5 felvonásos bibliai zenés dráma másodszor kerül színre. ugyancsak délután 3 és fél 6 órakor.

Halkuló vágyak

— A „Nagyvárad“ eredeti regénye. —

Irtá: Forró Pál.

16

Megrémülök, az eleven hang megriaszt és gyermekes ijedtséggel rohanok tovább. Oh, mi közöm van nekem már mindehhez? Én ma azért járok itt, mert a magányt keresem, mert nem akarom, hogy zavarják a lelkem haldoklását, mert ma utoljára akarok rágondolni! Egy fát keresek, amelybe a télen, mikor ródilztunk, bevészte a monogramunkat. Ellenállhatatlan kényszer gyötör, hogy keressem föl. Az az érzésem van, hogy a monogramom beforrt, moha lepte el, nem lesz többé látható. Vagy hogy a fát kivágták. Tudom, hogy merre van. Egy kis fahid mellett állott közvetlenül. Emlékszem, a szánkónkat odakötöttem a karfához.

Már látom messziről a hidat és rendkívüli izgalom fog el. Mintha sorsom jobbra vagy rosszra fordulása függne attól, hogy a kezdetiünk láthatók-e még a fán, vagy nem? A szívem hevesen dobog, a torkomat zokogás fojtogatja. Nem lesz ott, nem lesz ott! kiáltom hangosan és sápadt rémület sikolt ki belőlem, mintha a megsemmisülés következne...

A fa előtt állok, a rémület a szívemről a nyelvemre szökik, amely remegni kezd. Csakugyan nem látom a betűket. Tudtam, nincs is ezen csodálkozni való. Már menni akarok, mintha sirhalom felé indulnék ölmos léptekkel és ekkor eszembe jut, hogy a fa tulsó oldalára véstük be a J. M. betűket. Visszarohanok... és ott van csakugyan, barna, mélyen kivájt, ökölnyi betű! Egy pillanatra csupa felujjongás a lelkem, minek örültem úgy meg? Egy pontot találtam, amelyen egyszer összeértünk és amelyen ez a kapcsolat örökre megmarad. Minthogy a közös síremlék is egybekapcsolja azokat, a kik valaha egybetartoztak. Milyen érdekes lenne, ha ez alá a fa alá temetnének el!

Ma egész délután feküdni fogok, reggelre az arcom megint fakóbb lesz és anyám kétségbeesetten fogja mondani, hogy soványodom és rossz színben vagyok. Szegény, nem meri megmondani az igazat, hogy öregszem és csunyulok! Azt hiszi, szomorítana vele. Én pedig valami természetellenes gyönyörűséget találok ebben. Hasonlót ahhoz, mint mikor egy apáca levágatja gyönyörű haját és lemondva a világi hiúságokról, örökre idomtalan kartonruhába öltözik...

... április 4.

Egy névjegyet hoznak be: Gál Ferenc, festőművész.

Bejön, rám néz és örvendezve kiált föl: Nini... hát maga az kolléga kisasszony?

Most már én is ráismerek, az egyetemen együtt hallgattuk Pasteiner műtörténeti előadásait. Hellyel kínálom és megkérdezem, hogy minek köszönhetem látogatását?

Eleinte kertel, régi emlékekről beszél, igyekszik vidám és humoros lenni. De látja, hogy szórakozottan felelgetek és hogy nem bocsátkozom bele egyik témába sem. Kirukkol hát a lényeggel: Tudom-e, hogy nekünk van egy nagyon kedves, közös ismerősünk? A Tass Géza, a teksztiles...

Egyszer komoly lesz, a hangja meleg, rokonszenves, érzem, hogy őszintén beszél... Levelet kapott Tasstól, azért jött idő előtt haza. A barátja lelki beteg. Szerelmes. Engem szeret. Miért nem viszonozom az érzéseit! Hiszen Tass kiváló, derék ember. Mikor Gálak nem volt pénze, nagy összegeket előlegezett, csak hogy ne kelljen neki rendelkezésre dolgoznia, hanem kedve szerint festhessen...

(Folyt. köv.)

